

чение дополнительного внимания, а также личная оценка рыночной среды и осуществление мониторинга конкуренции.

Список литературы: 1. *Балыхин М.Г.* Тенденции развития международного рынка образовательных услуг: на примере стран Евросоюза и Российской Федерации: автореф. канд. дис. – М., 2009. 2. *Пименова Н.Ю.* О стратегии продвижения российского образования на международный рынок/ Н.Ю. Пименова// Унив. упр.: практика и анализ. – 2006.-№1. – с. 17-21. 3. *Арсеньев Д.Г., Александров А.М., Джаим Е.А.* и др. Международный маркетинг образовательных программ вузов/ Арсеньев.; Под ред. А.М.Александрова: Учеб. пособие. – СПб.: Изд-во Политехн. ун-та, 2008. – с.39-42. 4. *Зверев Н. И., Пелихов Н.В.* Экспорт образовательных услуг: состояние, перспективы, стратегии: изд. ИМК. № 2. – Р., 1995. 5. *Панкрухин А.П.* Элементы комплекса маркетинговых коммуникаций//PR в образовании. – М., 2004.

Надійшла до редколегії 11.02.11

УДК 330.341.1

О.Ю. ЛНЬКОВА, канд. екон. наук, доцент, НТУ «ХПІ», Харків,
О.Л. СЕМЕНЮК, аспірант, НТУ «ХПІ», Харків.

УДОСКОНАЛЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

В данной статье проведено исследование теоретических материалов касательно термина трансфер технологий. Этот процесс играет очень важную роль в деятельности современного промышленного предприятия. Правительство каждой страны уделяет большое внимание процессу передачи и получение информации, которое можно наблюдать в большом количестве нормативных актов и программ развития. Усовершенствование классификации трансфера технологий поможет детальнее понять процесс обращения информации от разработчика до производственной линии на предприятии. Приведенная классификация даст возможность покупателю технологий детальнее спланировать время получения результата, в виде прибыли начиная с момента получения технологии у разработчика.

В даній статті проведено дослідження теоретичних матеріалів стосовно терміну трансфер технологій. Цей процес відіграє дуже велику роль в діяльності сучасного промислового підприємства. Уряд кожної країни приділяє велику увагу процесу передачі і отримання інформації, що можливо спостерігати у великій кількості нормативних актів та програмах розвитку. Удосконалення класифікації трансферу технологій допоможе детальніше зрозуміти процес обігу інформації від розробника до виробничої лінії на підприємстві. Наведена класифікація допоможе покупцеві технологій детальніше спланувати час отримання результату у вигляді прибутку починаючи з моменту отримання технології у розробника.

Research of theoretical materials is conducted in given article concerning the term a transfer of technologies. This process plays very important role in activity of the modern industrial enterprise. The government of each country pays much attention to process of transfer and reception of the information which can be observed in a considerable quantity of statutory acts and development programs. Improvement of classification of a transfer of technologies will help to understand more detailed process of the information reference from the developer to an industrial line at the enterprise. Resulted classification will give the chance to the buyer of technologies to plan more detailed time of reception of result, in the form of profit since the moment of reception of technology at the developer.

Інноваційний розвиток економіки країни визначається ефективністю процесу трансферу технологій. В умовах сучасної кризи актуальним є прискорення інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств, що неможливо без систематизації процесу трансферу технологій в країні.

Уряд кожної країни зацікавлений в підвищенні конкурентоспроможності пріоритетних напрямків промисловості держави на світовому ринку. Проте значимо, що це неможливо без надійної наукової бази. Тільки мала кількість підприємств в нашій країні володіє достатнім науковим потенціалом.. Тому на сучасному етапі розвитку економіки такий спосіб отримання наукової інформації, як трансфер технологій, є найбільш прийнятним. Урядом України розроблена велика кількість нормативних актів для підтримки трансферу, тому дана тема є дуже актуальною для подальшого розгляду.

Постановка задачі. Метою статті є дослідження теоретичних аспектів трансферу технологій та ролі промислових підприємств у цьому процесі. Завдання статі – удосконалення класифікації трансферу технологій.

Дослідженням і аналізом цього питання займається багато вітчизняних та закордонних вчених: А. Амоша, О. Андросова, М. Дороніна, К. Зузік, П. Перерва, Л. Федулова, Н. Чухрай І. Шумпетера, Б. Санто, В. Геєця, А. Гальчинського.

В Законі України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» термін **трансфер технології представлений, як** передача технології, що оформляється шляхом укладення двостороннього або багатостороннього договору між фізичними та/або юридичними особами, яким установлюються, змінюються або припиняються майнові права і обов'язки щодо технології та/або її складових [5]. Андросова О.Ф. та Череп А.В. розглядають інноваційну діяльність на прикладі авіаційної промисловості. Вчені зазначають, що «трансфер технологій необхідно розглядати як процес взаємодії та взаємообміну інформації між людьми протягом тривалого періоду часу» [4]. Чухрай Н та Патора Р. визначають, що «трансфер технологій (ТТ) – це особливо складний вид комунікації, який передбачає застосування знань, цільове їх використання, і вимагає злагоджених дій двох або більше індивідумів або функціональних підрозділів, розділених структурними, культурними і організаційними бар'єрами». Науковці зазначають, що трансфер технологій доцільно розглядати як процес взаємодії і взаємообміну інформацією між людьми протягом тривалого періоду часу з врахуванням людського фактору [3]. Хотяшева О.М. вважає, що трансфер технологій є важливим чинником саморегулювання інноваційної діяльності. І під ним розуміється «процес переносу технології від розробника до користувача» [2]. Розробниками у своїй більшості виступають універ-

ситети й наукові лабораторії, а користувачами – промислові компанії. У роботі Ільєнкової С.Д. зазначено, що технологічний трансферт це «передача акціонерним промисловим підприємствам і підприємцям нових технологічних розробок, створених у держсекторі або при фінансовій підтримці держави» [1]. Не дивлячись на велику кількість наукових робіт за обраною тематикою залишається недостатньо систематизованим питання класифікації трансферу технологій.

У даній роботі під трансфером технологій будемо розуміти процес передачі технології від часу віддачі розробником ідеї до періоду виробництва продукту на підприємстві, включаючи оцінку технології фахівцями науково-дослідного відділу. У даному визначенні особлива увага приділена науковому відділу підприємства, тому що його фахівці є пропускним пунктом технології і можуть повернути її на доробку не допустивши до виробництва.

У сучасній науковій літературі існують різні класифікації трансферу технологій. За масштабом охоплення виділяють міжнародній, внутрішній; за напрямком руху технологій – «прямий» та «зворотній». За рівнем кооперації: розрізняють трансфер у вигляді передавання технології новоствореним фірмам, технологічний трансфер від дослідницьких організацій до діючих підприємств, передавання технології відомчим лабораторіям, університетам чи об'єднанням з метою подальших досліджень.

Заслужовує на увагу методика розбивки трансферу технологій по тимчасовій ознаці одержання технології від її розробника до кінцевого користувача (у загальному випадку підприємства).

Класифікація трансферу технологій:

1. Повний трансфер припускає передачу технології від розробника до моменту становлення продукту на виробничу лінію на підприємстві. Передбачається, що дані розробки не є особливо складними в застосуванні й не вимагають складних підготовчо-дослідницьких процесів. Покупець технології повністю впевнений у швидкості й налагодженні виробничого процесу. У цьому випадку використовують ліцензування, франчайзинг. Але дані технології не можна назвати інноваціями, тому що вони припускають уже існуючу апробацію;

2. Частково-зворотний трансфер складається з двох стадій. На першій стадії нова технологія від винахідника надходить у науково-дослідний відділ підприємства, який стає бар'єром подальшого її просування. У цей момент

включається процес зворотного зв'язку й науковці підприємства повертають технологію на доробку із зауваженнями й побажаннями, які враховують особливості технологічного процесу на конкретному підприємстві. При цьому виді трансферу технології бар'єром може також стати і цех, що запустив виготовлення пробної партії товару. Така схема трансферу характерна для використання великими підприємствами, які мають свої науково-дослідні відділи;

3. Частково-доповнюючий є найбільш продуктивним і творчим видом трансферу. Така передача технології на першій стадії схожа із частково-звотною. Так само виникає бар'єр при введенні технології у виробництво. Але суперечкою стають побічні ефекти від використання технології. І дані додаткові особливості можуть підштовхнути вчених до розробки нової технології, яка може бути самостійною або доповнювати існуючу. На другій стадії дані побічні ефекти на доробку передаються розробнику або фахівцям науково-дослідного відділу, де технологія приводиться до остаточного виду. Це може дати додаткові вигоди у вигляді нової технології.

Необхідно відзначити, що будь-які затримки призводять до можливих фінансових втрат у вигляді неотриманого прибутку. Якщо врахувати, що метою технології є оптимізація виробничого процесу, то сформована ситуація може підштовхнути керівництво до перегляду стану устаткування.

Тільки оновлення системи вітчизняного трансферу технологій дозволить отримати успіх у напрямку технологічної модернізації підприємств промисловості. В зв'язку з прискоренням новацій у всіх сферах діяльності необхідним завданням для промислового менеджменту є створення раціональної системи обробки інноваційної інформації.

Висновки та обґрунтування наукових результатів дослідження. В сучасних умовах ефективність промислового підприємства визначається вмінням раціонально працювати з новими технологіями Тому запропонована класифікація трансферу технологій, яка поєднує розробника ідеї і наукові центри підприємств, дозволить скоротити технологічне відставання підприємств промисловості України від розвинених країн світу. Опираючись на розроблену класифікацію, покупець технології може детальніше зрозуміти процес трансферу та бути готовим до затримок моменту адаптації технології на виробництві. Зазначимо, що кожен цих видів трансферу технологій має свої джерела та форми отриман-

ня інформації. Перший вид націлений на ліцензування вже існуючих технологій, як приклад франчайзинг. Другий і третій вид трансферу передбачає тісний зв'язок з науковими лабораторіями, відділами наукових закладів та дослідних центрів, бо цей процес не обійдеться без зворотного зв'язку зі сторони підприємства.

Головними напрямками для проведення подальших досліджень в галузі розвитку трансферу технологій є: розробка інформаційної системи підтримки управлінських рішень; впровадження ефективного механізму взаємодії ініціатора нових ідей з промисловими підприємствами.

Список літератури: 1. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов /С.Д. Ильенкова, И.М. Гохберг, С.Ю. Ягудин и др.; Под ред. проф. С.Д. Ильенковой. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 343 с. 2. *Хотяшева О. М.* Инновационный менеджмент: Учебное пособие. 2-е изд. – СПб.: Питер, 2006. – 384 с: ил. 3. *Чухрай Н., Патора Р.* Товарна інноваційна політика: управління інноваціями на підприємстві: Підручник. – К.: КОНДОР, 2006. – 398 с. 4. *Андросова О.Ф., Череп А.В.* Трансфер технологій як інструмент реалізації інноваційної діяльності. Монографія. – К.: Кондор, 2007. – 356 с. 5. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій від 14 вересня 2006 року, № 143-V.

Надійшла до редколегії 22.03.2011

УДК 658.04

Н.К. НАЗАРОВ, аспірант, ХНЕУ, Харків

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ: ЗМІНИ У КАДРОВІЙ ПОЛІТИЦІ ТА КАДРОВІЙ СТРАТЕГІЇ

У статті визначено категоріальний апарат реструктуризації персоналу, теоретично обґрунтовані цілі і задачі кадрової реструктуризації в умовах зміни стратегії і політики за різних умов діяльності, проведено порівняльний емпіричний аналіз понять кадрова стратегія і кадрова політика, наведено класифікацію процесів реструктуризації в організації.

В статье определен категориальный аппарат реструктуризации персонала, теоретически обоснованы цели и задачи кадровой реструктуризации в условиях изменения стратегии и политики при разных условиях деятельности, проведен сравнительный эмпирический анализ понятий кадровая стратегия и кадровая политика, приведена классификация процессов реструктуризации в организации.

The category vehicle of restructuring of personnel is certain in the article, theoretical aims and tasks of the personnel restructuring are grounded in the conditions of change strategy and policy at different terms to activity, the comparative empiric analysis of the concepts personnel strategy and personnel policy is conducted, classification of the processes of restructuring is resulted.

Ключові слова: реструктуризація персоналу, класифікація процесів реструктуризації, кадрова стратегія, кадрова політика, порівняльний аналіз.

Перебування української економіки в стані економічної кризи і подальший вихід з неї вимагає підвищеної уваги до антикризового управління з боку суб'єктів економічної діяльності, органів державного управління а також фахі-